

ליל שבת קודש פרשת ויקהל - פקודי שבת החודש ה'תשס"ב

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ק"מ, המדבר ממעלת הצדיק ואנשיו, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, כתיב (איוב ל"ז): ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו, פי הצדיק בעצמו אי אפשר להשיגו, פי אין בו שום תפיסה, פי הוא למעלה משכלו, רק על-ידי אנשיו המקרבין אליו, יוכל להבין מעלת הצדיק, פי על-ידי שרואין אנשיו, שהם אנשי מעשה יראים ושלמים, ובהם יש להם תפיסה והשגה, פי העולם אינם רחוקים עדין מהם כל-כך כמו מהצדיק בעצמו, על פן מי שרוצה האמת אפשר לו לידע מעלת הצדיק על ידי אנשיו, וזהו פמו משל החותם, שהפתב החקוק עליו אי אפשר לקרותו, מחמת שהאותיות בהפך, רק על-ידי שמפין ומצירין החותם על שעה, רואים האותיות והציורים החקוקים על החותם, ומבינים פתב החותם, וזהו: וביד כל אדם יחתום, הצדיק נקרא כל אדם, פמו שפתוב (קהלת י"ב): "פי זה כל האדם" לדעת כל אנשי מעשהו, על-ידי אנשי מעשהו של הצדיק, תוכל לידע אותו, פמשל החותם פנ"ל, וגם הצדיק הוא בחינת חותם, פמו שפתוב "וצאצאיו חתם באות ברית קדש", 'וצדיק הוא מאן דנטר ברית' (זוהר פ' נח ד' נ"ט:), עד כאן לשון רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה זה ברור, שהשגת הצדיק האמת הוא למעלה תמיד בדברים עליונים, וכל כולו דבוק באורו יתברך האין סוף ברוך הוא, ולכן קשה מאד לבני העולם להיות להם השגה בו, כי אינם מבינים את השגתו כלל, ולכן אמר רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' נ"ב) שכמו שקשה קושיות על השם יתברך, כמו כן קשה קושיות על הצדיק, כי אין מבינים אותו כלל, כי השגתו גבוה ורמה מאד, ואיך אפשר להבינו, עיין שם, וזה מה שאומר רביז"ל כאן, שהצדיק הוא כדוגמת החותם, שהכתב שעליו נראה הפוך, ואי אפשר לקרותו, כי מי יכול להבין את דרכי הצדיק, ועל פי רוב הוא מתנהג בתכלית הפשיטות עד שאין רואין עליו שום דבר כלל, אבל אחר שחותמין אותה על שעה וכיוצא בו, אזי יכולין לקרותו היטב, וזהו התלמידים, שעליהם מופיע החותם של הצדיק, ועל ידם יכולים להבין קצת את

עוצם מעלת הצדיק, כי כשרואים אנשים יראים ושלמים עוסקים בעבודת השם יתברך בהתלהבות גדולה, אזי מרחוק מבינים את עוצם מעלת הצדיק, ואיך שכוחות הצדיק מונחים בתוך תלמידיו, ולכן אומר רביז"ל (ספר המדות אות צדיק סי' ס"מ) שמי שאוהב את הצדיק צריך לשמור את הצדיק שלא יצא שם רע עליו, כי מחמת שהתלמידים הם החותם של הצדיק, ועל ידם מבינים את מעלת הצדיק, לכן אם תלמיד מתנהג שלא כשורה חס ושלום, ומקדיח תבשילו ברבים, הוא גורם שיצא שם רע על הצדיק חס ושלום, כי כולם יאמרו שהוא נושא על עצמו החותם של הצדיק, וממנו למד, ולכן צריכין לזוהר מאד שיצא רק שם טוב על הצדיק, ושכולם יאמרו עליו "אשרי רבו שלמדו תורה", ואז שם שמים ושם הצדיק יתקדש על ידו, ויהיה זכות הרבים תלוי בו, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע דבר נפלא, איך שהקדוש ברוך הוא צוה משה רבינו לבנות משכן וכליו, ובשעה שמסר משה רבינו את הציווי לבצלאל, אמר לו מקודם לעשות כלים ואחר כך משכן, ואמר בצלאל למשה, מנהג העולם לעשות תחילה בית ואחר כך משים כלים בתוכו, אמר לו משה, כך שמעתי מפי הקדוש ברוך הוא, בצל אל היית, כי בוודאי כך צוה לי הקדוש ברוך הוא (עי' פירש"י שמות ל"ח פסוק כ"ב), והנה בוודאי הענין הפלא ופלא, איך משה רבינו מסר לבצלאל דבר היפך מציווי ה', ואיך בצלאל רצה לשנות ממה שצוה לו משה רבינו? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין כמין חומר, כי הנה השגת הצדיק האמת גבוה מאד, והכל נראה אצלו הפוך, ולכן כשקיבל משה רבינו ציווי ה' בוודאי היה כסדר העולם, משכן ואחר כך כלים, אבל כשמסר הציווי לאחרים, יצא הענין הפוך, וכדרך התנהגות הצדיק שנראים הפוכים מדרכי העולם, אבל מי שיש לו הבנה בדברי הצדיק, והוא מקורב אליו באמת, מבין תיכף ומיד כוונת הצדיק, וזה היה מעלת בצלאל, שהיה תלמיד הגון, והבין תיכף ומיד כוונת משה רבו, ולכן אמר לו משה רבינו בצל אל היית, והבנת את צווי ה' מתחילתה כראוי, שבוודאי צוה השם יתברך משכן ואחר כך כלים, וכן עשה בצלאל באמת.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שהענין מבואר ביותר על פי דברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י"ח בסופו) בענין בת קול (קול הברה שקורין "ווידער קול"), שמהפך כל דבר מראשו לסופו, כי הבת קול לוקחת על דרך משל תיבת ברוך, ומהפכת אותה מראשה לסופה, שמהפכת את הבי"ת שתהיה קרוב לאדם יותר מהרי"ש, והרי"ש מהכ"ף,

נמצא שהכ"ף שהיא סוף התיבה שהיתה רחוקה מתחלה מהבת קול בתכלית הריחוק, עכשיו היא קרובה בתכלית הקירוב, כי כן אנו שומעין, שבת-קול מוציא תיבת 'ברוך': בתחלה ב"ת, ואחר-כך רי"ש, ואחר-כך כ"ף, נמצא שהכ"ף שהיא התכלית, שהיתה מתחלה בתכלית הריחוק, מהבת-קול, עכשיו נתקרב בתכלית הקירוב, כי הבת-קול הפך את התיבה, עיין שם בדברי רביז"ל, ולכן אלו שרחוקין מן הצדיק קצת ומקבלין דבריו מכנגד, הם שומעין כמו קול הברה (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ב), לכן הדבר נשמע לאזניהם הפוך, אבל מי שמקורב אל הצדיק באמת, ומחובר אליו כמו בשר אל עצם, אזי הוא שומע הדיבורים כמו שיצאו מפי הקדוש ברוך הוא, כי שכינה מדברת מתוך גרונו של הצדיק, ולכן הוא שומע את הדברים על נכונם, שזהו מה שאמר משה לבצלאל, בצל אל היית, היינו שהיית בצד של הקדוש ברוך הוא בשעה הציווי, ולכן שמעת הדברים על נכונם, והבן.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבדברי רביז"ל כאן, גנוז לימוד חשוב ונחוץ מאד בענין התקרבות אל הצדיק, כי מקורב אמיתי של הצדיק צריך לדעת איך לקרוא דברי רבו, ואיך לפרש אותם, ועליו להבין שלפעמים ישמע דיבורים הפוכים ממש, ואם יקה אותם כפשוטם, אזי יכול להתבלבל ולהתרחק לגמרי חס ושלום, ורק אם יעמוד מרחוק קצת, ויבין שזה רק ענין של קול הברה שמהפך לו הדברים, אזי יבין תיכף ומיד את אמיתת כוונת הצדיק, וכמו שרואים בחוש אצל אנשים שנעשים יותר מדי סמוכים וקרובים אל הצדיק (שקורין "היימיש"), שאחר כך נתרחקים לגמרי רחמנא ליצלן, כי מרוב התקרבות אל האור, מתעוורים עיניהם, ולא רואים כלום, וכפתגם העולם, ששלשה אין להם השגה בהצדיק, גבאי, ילדים, ואשה, כי כל אלו סמוכים וקרובים מאד אל הצדיק בכל עת, ורואים את התנהגותו בכל דבר גשמי, באכילה ובשתיה ובשינה ובעניני כסף, ולכן קשה להם להבין שהצדיק עושה כל עניניו בדביקות גמור אל הקדוש ברוך הוא, אבל תלמיד אמיתי שמחזיק עצמו מרחוק קצת, ומבין היטיב שכל דברי הצדיק נראים הפוכים וכדוגמת החותם הנ"ל, אזי עושה לעצמו צל לכסות את עיניו שלא יתעוורו חס ושלום, ואז זוכה לקבל הרבה מרבו, שזהו מה שאמר משה לבצלאל, בצל אל היית, היינו שעשית לעצמך צל וכיסוי להבין דברי השם יתברך ודברי הצדיק על בוריים, ולכן פוונת אל האמת בציווי ה', וזהו מה שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ב') הוי מתחמם "כנגד" אורן של חכמים, כנגד דייקא, היינו שתעמוד קצת מרחוק ותבין שבעל כרחך תראה הכל הפוך, ואז תזכה להתקרבות אמיתי ולקבל דברי הצדיק בשלימות, והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים באמת אל צדיקים אמיתיים, ולקבל מהם לימודם הנפלאה,

עדי נזכה לחזור בתשובה שלימה לפניו יתברך ולהכלל בו יתברך לגמרי מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בשבת קודש בבוקר, היה שמחת חתן בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברכים.

סעודה שלישית פרשת ויקהל - פקודי שבת החודש ה'תשס"ב

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רפ"ב המדבר ממה שצריכין למצוא נקודות טובות בכל אחד ואחד, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), דע פי צריך לדון את כל אדם לכף זכות, ואפלו מי שהוא רשע גמור, צריך לחפש ולמצא בו איזה מעט טוב, שבאותו המעט אינו רשע, ועל ידי זה שמוצא בו מעט טוב, ודן אותו לכף זכות, על-ידי-זה מעלה אותו באמת לכף זכות, ויוכל להשיבו בתשובה, וזה בחינת (תהלים ל"ז): "ועוד מעט ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו" הינו שהפסוק מזהיר לדון את הכל לכף זכות, ואף-על-פי שאַתה רואה שהוא רשע גמור, אף-על-פי-כן צריך אַתה לחפש ולבקש למצא בו מעט טוב ששם אינו רשע וזהו ועוד מעט ואין רשע, שצריך אַתה לבקש בו עוד מעט טוב שיש בו עדין, ששם אינו רשע, פי אף-על-פי שהוא רשע, איך אפשר שאין בו מעט טוב עדין, פי איך אפשר שלא עשה איזה מצוה או דבר טוב מימיו, ועל-ידי-זה

שאתה מוצא בו עוד מעט טוב ששם אינו רשע, ואתה דן אותו לכף זכות, על-ידי-זה אתה מעלה אותו באמת מכף חובה לכף זכות, עד שישוב בתשובה על-ידי-זה, וזהו ועוד מעט ואין רשע, על-ידי שמוצא בהרשע עוד מעט טוב, ששם אינו רשע, על-ידי-זה והתבוננת על מקומו ואיננו, הינו פשתבונן ותסתכל על מקומו ומדרגתו, ואיננו שם על מקומו הראשון, פי על-ידי שמוצאין בו עוד מעט טוב, איזה נקדה טובה, ודנין אותו לכף זכות, על-ידי-זה מוציאין אותו באמת מכף חובה לכף זכות והתבוננת על מקומו ואיננו פנ"ל, והבן: עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה תורה זו של רביז"ל הוא יסוד גדול בכל היהדות, ועל ידה יכולים להחזיר כל בני אדם בתשובה, כי כשאדם מרגיל את עצמו להסתכל על הנקודות טובות שבכל אחד ואחד, ודן אותם לכף זכות, אזי הוא פותח פתח של תשובה לכולם, כי כמו שמצא נקודה זאת בו, כן יכול למצוא בו עוד נקודה ועוד נקודה, עד שאינו אותו בן אדם כמקודם כלל, וכמו שמפרש רביז"ל הפסוק והתבוננת על מקומו ואיננו, היינו כשתבונן על מקומו הראשון, הרי אינו שם כלל, כי מצאת בו נקודה טובה, והוצאת אותו מן הכח אל הפועל, ועד ידי זה העלית אותו מכף חוב לכף זכות ממש, וזה שייך אצל כל אדם ממש, אפילו רשע גמור, כי אפילו הכי רחוק יש בו איזה נקודה ששם אינו רשע, וכמו שראינו בחוש בכל הדורות, שאפילו הרשעים הכי גדולים, כשבא למצב של שמד חס ושלום, לא הניחו עצמם ומתו על קידוש ה' (ליקושי מוהר"ן חלק א' סי' פ'), כי כל יהודי יש בו ניצוץ של אמונה שמחיה את נשמתו, וכשבא אל נקודה זאת הפנימי הוא מוכן למסור את נפשו, ולכם אמרו חכמינו הקדושים (ברכות נ"ז) אפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרמון, ולכאורה יפלא, אם הוא ריק איך הוא מלא מצוות כרמון? ואם הוא מלא מצוות כרמון הרי אינו ריק? אבל הכוונה שיש מצוות שבתורה שהם חשובים ככל המצוות, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (קידושין מ) כל הכופר בעבודה זרה כאילו מודה בכל התורה כולה, נמצא שבנקודה זאת לכד שאדם כופר בעבודה זרה, הרי נחשב כאילו קיים שאר כל המצוות, ולכן מצד אחד בוודאי ריק, כי לא זכה לטעום שאר מצוות התורה, אבל מצד שני הוא מליאה מצוות כרמון מחמת שכופר בעבודה זרה, והבן.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שבאותו עת צריכין לזכור את דברי רביז"ל בספר המדות (אות מריבה סי' פ"ח) אין מלמדין זכות על המסית, כי כל הדברים הנזכרים למעלה נאמרים על אדם שיש לו יצר הרע, ויצרו מתגבר עליו, ולכן בוודאי צריכין לדון אותו לכף זכות,

ולמצוא בו איזה נקודה טובה, כי על האדם בעצמו תמיד יש לימוד זכות, אבל מי שמסית את אחרים, וחוטא ומחטיא את הרבים, אין עליו שום לימוד זכות, כי הרי הוא הנחש בעצמו שבא מהקליפה והסטרא אחרא, ונשמתו מהערב רב ומעמלק, שרוצים לעקור נשמות ישראל משורשם רחמנא ליצלן, ולכן אסור ללמד עליו שום לימוד זכות כלל, רק לגלות ולפרסם אותו לשמצה לכל באי עולם למען לא יטעו אחריו, ובפרט מי שמסית אנשים להתרחק מן הצדיק הרי הוא מסית ומדיח ממש, כי כל תקוות אדם לחזור בתשובה ולבוא אל תיקונו הנצחי הוא דייקא על ידי הצדיק, כי להצדיק יש לימודים לכל אחד ואחד במקום שהוא, לדון אותו לכף זכות, ולמצוא בו נקודות טובות עד שמחזיר אותו בתשובה, ולכן רק הצדיק האמת יכול לעשות ראש השנה, כי אז הוא דן את כולם לכף זכות, ומבין את המקום של כל אחד ואחד (ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' א'), אבל מי שמסית אנשים מלהתקרב אל הצדיק, וגורם להם להתרחק ממנו, הרי הוא חותך אנשים משורשם, והוא משורש ירבעם בן נבט וחביריו שאין עליהם שום לימוד זכות כלל, ועל פי רוב הסתה זאת בא מגיאות עמוקה, שרוצה להתגדל ולהתייחר על אחרים ולכן מרחיק אותם מן הצדיק כדי שיתקרבו אליו, ורבינו"ל מכנה אותם בשם "אבימלך" (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' י') היינו אבי מלשון רצון, אבי מלך, אני רוצה למלוך, והוא מלך פלישתים, שהיו כולם ליצנים, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה י"ב.) פלישתים ליצנים היו, והשורש שלהם בני ממזרים רחמנא ליצלן, וכמו שפירש"י על הפסוק (בראשית י') אשר יצאו משם פלישתים וגו' שכולם בני ממזרים, עיין שם, כי לא יתכן שאחד יעשה ליצנות מצדיק אמיתי, וירחק אנשים ממנו, אם לא שעבר עבירות גדולות בניאוף רחמנא ליצלן, או שהוא בעצמו נולד בפסול רחמנא ליצלן, וכמו שכתוב (תהלים נ"ה) שלח ידיו בשלומיו חילל בריתו, שמי ששולח יד בצדיקים המרבים שלום בעולם, הרי זה סימן על פגם הברית רחמנא ליצלן, ולכן אסור ללמד זכות על מסית כזה, רק לפרסם אותו לשמצה בפני כל, כדי שלא יטעו בני אדם אחריו, ואז יהיה זכות הרבים תלוי בו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שזהו עוצם מעלת ההתקרבות אל הצדיק, כי אפילו אם לעת עתה אין מעשיו עולין לו כהוגן, אבל על ידי שיסתובב במשכן הצדיק, גם בו יהיה נקלט מריחו הטוב, ויזכה לאחרית טובה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (אוצר המדרשים) הנכנס לחנותו של בושם, אף על פי שלא קנה כלום הרי הוא מתבשם, כי בעל כרחו נקלט בו מריח הבשמים, וכן כל מי שמסתובב סביב לצדיק יהיה נשפע עליו מאורו, וכן פירש רבינו"ל (חיי מוהר"ן סי' תר"ה) אל תהיה רשע בפני עצמך, היינו אפילו אם אתה רשע חם ושלום, אל תהיה בפני עצמך, רק תתקרב אל הצדיק

ותסתובב אצלו, כי על ידי זה יהיה לך גם כן תקוה טובה, שזהו ענין בית הכנסת של הצדיק שהוא בונה לכל נשמות ישראל, ומוצא בכל אחד נקודה טובה מה שאין בחבירו, ועל ידי זה מאחד כולם ביחד (עי' ליקוטי הלכות בית הכנסת הלכה א'), ומעלה את תפלתם לפני כסא הכבוד, ולכן אשרי הזוכה להתקרב אל צדיק אמיתי, כי אז יכלל בתוך הקהילה קדושה שלו, ויהיה לו שארית ותקוה טובה בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה פרשת השבוע מתחיל (שמות ל"ה) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם וגו' קחו מאתכם תרומה לה' וגו' שצוה אותם על הקמת המשכן, ויש להבין למה פרשה זו מתחיל עם הקהלת ואסיפת כל עדת בני ישראל יותר מכל פרשיות התורה שגם נאמרו בהקהל בפני כל העדה? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הצדיק שבונה המשכן צריך להכניס בתוכו כל נשמות ישראל בלי יוצא מן הכלל, כדי שיהיה לכולם חלק בה ולא יתגאה אחד על השני, וכמו שכתוב (שמות ל') העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט וגו', וכן מובא במדרש הגדול, שבשעה שלקחו תרומה לנדבת המשכן, בא קרח ורצה לתת כל התרומה, ולא רצה משה לקבל ממנו, כי אמר, שלכל אחד צריך להיות חלק בהמשכן, ומחר יחלוק קרח על הכהונה, ויאמר כל מי שמחזיק עם משה לא יכנס למשכן, ולכן (שמות ל"ה) כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה', ואיך הצדיק בונה את המשכן מכל ישראל? על ידי שדן כל אחד ואחד לכף זכות ומוצא בו נקודה טובה, עד שמעורר לבו להביא תרומת ה', שזהו ענין זהב כסף ונחושת ותכלת וארגמן ותולעת שני וגו', שכולם הם נקודות טובות, שהיו בכל אחד ואחד, וזה גרם לו להביא איזה דבר למשכן, ומשה רבינו שהוא הצדיק האמת, אוסף את כולם ביחד, ומראה לכל אחד החשיבות של הנקודה שלו, שזהו מה שפירש"י (פסוק א') שאינו אוסף אנשים בידים אלא הן נאספים על פי דיבורו, עיין שם, היינו על ידי שדן אותם לכף זכות ומוצא בהם נקודה טובה, ולכן ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' היינו שמוצא הנקודה טובה בכל אחד מישראל, ומכניס אותו למשכן, ועדת בני ישראל דייקא, ולא הערב רב וכת דילהון, כי הם היפך עדת ישראל, כי ער"ב ר"ב בנימטריא עד"ת כמובא, כי הם זה לעומת זה של הקדושה, עד"ת בני ישראל הם נשמות קדושות שמקבלים על עצמם דע"ת דמשה, שהוא הצדיק האמת, ויודעים שעיקר התקוה שלהם על ידו, והערב רב הם המסיתים ומדיחים אנשים מלהתקרב אל הצדיק האמת ואין להם שום חלק

במשכן, ולכן כל מה שאדם זוכה להתקרב אל הצדיק האמת, כן יש לו חלק בהקמת המשכן, ובהשראת השכינה בעולם, מה טוב חלקו וגורלו.

וחזר מוהרא"ש נ"י וק"ש את ענין הנ"ל לענינא דיומא, ענין של פרשת החודש בקשר עליון וחזק מאד, כי הנה גם כל ענין קידוש החודש הוא ענין מציאת הנקודה טובה אצל כל אחד ואחד, שתיכף ומיד שרואין הנקודה הראשונה של הלבנה החדשה אומרים מקודש מקודש ומקדשין החודש, ומסביר מוהרנ"ת ז"ל (ליקושי הלכות השכמת הבוקר הלכה א') שזהו ענין הנקודה טובה שיש בנשמות ישראל הנמשלים ללבנה, שהצדיק שהוא בחינת הראש בית דין הגדול, מקבל עדות ממי שראה נקודה קטנה של הלבנה, וכבר מקדש אותו, ואחר כך מתגדלת לאט לאט, עד שמתמלא אורה, ולכן על דבר זה נתקשה משה רבינו, איך יכול למצוא נקודה טובה אפילו בהכי רחוקים שבישראל, והראה לו הקדוש ברוך הוא את הלבנה בחידושה בעת שקיעת החמה, ואמר לו כזה ראה וקדש (עי' פירש"י שמות י"ב פסוק ב'), היינו שהקדוש ברוך הוא הראה למשה רבינו שלכל נשמה מישראל, אפילו שיהיה אצלו בחינת שקיעת החמה, והאור כמעט נכבה אצלו לגמרי, אף על פי כן יכולים למצוא בו איזה נקודה של אור שמאיר באישון לילה דייקא, שזהו אור הלבנה שאין לה אור כלל בשעה שהחמה זורחת, אלא דייקא בעת שקיעת החמה והעלמת האור, אז מתחיל אורה לצאת, שזה כוחו של כל יהודי שאפילו בשעה שבא לו חשכות ודחקות בחיים, יכולים למצוא בו נקודה של אור.

ולכן באותו עת נצטוו ישראל על איסור חמץ ואכילת מצה, כי איסור אכילת חמץ מרמז על התרחקות מן המסיתים והמדיחים שהם חמץ גמור והם מסטרא דמותא רחמנא ליצלן, וכמובא בזוהר (פנחס רנ"א:) כל מחמצ"ת לא תאכלו, תמן חמץ תמן מותא, ובשעת יציאת מצרים צריכין לזוהר ביותר מכל המסיתים והמדיחים האלו שלא יקררו נשמות ישראל מהתלהבותם, וכמו שגרמו אחר כך הערב רב, ביחד עם עמלק, לקרר הנשמות החלושות שבישראל, בבחינת (דברים כ"ה) אשר קרך בדרך וגו', כי רק משה רבינו יש לו הכח להוציא כל הנשמות מן המיצר והדוחק שלהם, ולקרב אותם אל הקדושה, ומצוות אכילת מצה הוא ענין מציאת הנקודות טובות שבכל אחד, כי הוא לחם עוני, ודרכו של עני בפרוסה, היינו מי שאין לו אפילו נקודה שלימה כלל, אבל מיד שרוצה להתחבר אל הצדיק האמת שהוא משה רבינו, ונכנס לתוך הקהילה קדושה שלו, אזי גם עליו חל קדושתו הגדולה, וזוכה לצאת ממצרים.

ולכן אמרו חכמינו הקדושים (ראש השנה י"א.) בניסן נגאלו ובניסן עתידין ליגאל, כי עיקר הגאולה העתידה תלוי גם בדבר זה, למצוא נקודות טובות בכל אחד מישראל, ורק על ידי זה יהיה הגאולה, כי משיח ימצא את הטוב של כל אחד ואחד, ויגלה אותו לכל העולם כולו, כי במקום לחפש מומים וחסרונות אצל אחרים, שזה רק מרחיק ודוחה את הגאולה, צריכין למסור נפש למצוא הנקודות טובות ולהוציא אותם מן הכח אל הפועל, ולכן נקרא חודש ניסן "החודש אשר ישועות בו מקיפות" (בפיוט למוסף לפרשת החודש), כי החודש הזה שהוא ראשון לחדשי השנה, ובו נתגלה ענין קידוש החודש, לקדש נקודה קטנה של הלבנה, יש בה הכח להמשיך ישועות נפלאות לכל נשמות ישראל, ואפילו אם לעת עתה לא מבינים איך לעשותו בשלימות, אבל עלינו להקפות וללוות ממה שיתגלה לנו לעתיד במהרה בימינו, וכמו שפירשו צדיקים "ישועות בו מקיפות" מלשון הקפת חנות, היינו הלוואה והקפה, שאנחנו לווין לעצמינו היום בגלותינו, שמחה והתעוררות מן הגאולה העתידה, כי אנחנו מאמינים שבוודאי יהיה טוב לנו בתכלית, ונזכה למצוא בעצמינו נקודות טובות לרוב, ולכן גם היום אנחנו מקיפין ומלווין לעצמינו מאותו העת, ובכח זה נוכל גם עתה להחזיק מעמיד ולצאת מכל צרותינו, והשם יתברך יזכינו להמשיך על עצמינו קדושת הימים האלו, וכימי צאתנו מארץ מצרים יראנו נפלאות, שנזכה לראות בישעותן וגאולתן של ישראל במהרה בימינו אמן ואמן.

